

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 lutego 1991 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości.

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202
— Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 1. 1. Opłata za czynności adwokackie w zespole adwokackim, zwana dalej „opłatą”, obejmuje ustalone wynagrodzenie adwokata oraz ryczałt w wysokości 100% tego wynagrodzenia.

2. Wynagrodzenie adwokata ustala się na podstawie stawek określonych w rozdziałach 2, 3 i 4.

3. Wysokość wynagrodzenia adwokata — członka zespołu adwokackiego, zwanego dalej „zespołem”, określa umowa między zespołem reprezentowanym przez kierownika zespołu a klientem.

4. Przy określaniu wysokości wynagrodzenia adwokata bierze się pod uwagę charakter i stopień złożoności sprawy oraz wymagany nakład pracy.

§ 2. 1. Opłaty należą się zespołowi za ogół czynności związanych z prowadzeniem sprawy w danej instancji bez względu na wynik sprawy.

2. W razie nie usprawiedliwionego odwołania pełnomocnictwa lub w razie zrzeczenia się pełnomocnictwa przez adwokata z winy klienta, zespołowi należą się opłaty za prowadzenie sprawy w instancji, w której odwołanie nastąpiło, oraz za prowadzenie sprawy w instancjach poprzednich, jeżeli adwokat brał w nich udział.

3. W wypadku przewidzianym w ust. 2 zespołowi należy się 50% opłaty oraz zwrot wydatków, jeżeli adwokat nie występował jeszcze w danej sprawie przed sądem albo innym organem państwowym.

4. W innym wypadku zespołowi należą się opłaty za faktycznie wykonywane czynności.

§ 3. 1. Wysokość wynagrodzenia adwokata w sprawach nie określonych w rozporządzeniu ustala kierownik zespołu, przyjmując za podstawę wynagrodzenie w sprawach o najbardziej zbliżonym charakterze.

2. Kierownik zespołu adwokackiego może w szczególnie uzasadnionych wypadkach zwolnić klienta w całości lub w części z obowiązku uiszczenia opłaty.

3. Decyzja kierownika zespołu w sprawie zwolnienia w myśl ust. 2 powinna być podjęta na piśmie.

§ 4. W razie gdy zespołowi adwokackiemu zleca sprawę do prowadzenia osoba zagraniczna, opłata za czynności adwokackie może być podwyższona o 75%.

§ 5. Jeżeli wskutek orzeczenia instancji wyższej doszło do ponownego rozpoznania sprawy w pierwszej instancji, zespołowi należy się 75% opłaty za ponowne prowadzenie sprawy w tej instancji.

§ 6. Klient może wpłacić do kasy zespołu adwokackiego do rozliczenia kwoty na pokrycie następujących wydatków:

- 1) kosztów sądowych,
- 2) opłat skarbowych,
- 3) kosztów delegacji rozliczanych na zasadach przysługujących pracownikom za czas podróży służbowych na obszarze kraju,
- 4) kosztów przepisywania i kopiowania akt — z tytułu odpłatnego zlecenia tych czynności,
- 5) innych celowych udokumentowanych wydatków.

§ 7. 1. W razie wyjazdu adwokata do innej miejscowości w kilku sprawach, koszt przejazdu, noclegu i diety dzieli się stosunkowo.

2. W razie dokonywania czynności przez adwokata, który mieszka stale poza siedzibą zespołu, nie należą się koszty przejazdu i noclegu oraz dieta, jeżeli czynności doko-

nane zostały w miejscu zamieszkania tego adwokata lub w siedzibie zespołu adwokackiego.

§ 8. Klienci zespołów uiszczają opłatę i dokonują wpłaty kwot przyjętych do rozliczenia do kasy zespołu bądź bezpośrednio, bądź za pomocą obowiązujących w obrocie sposobów uiszczania należności. Adwokatowi nie wolno pośredniczyć w dokonywaniu wpłat do zespołu i przyjmować wpłaty, chyba że uchwałą zespołu zostało mu powierzone inkaso należności na rzecz zespołu.

§ 9. Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do adwokata wykonującego zawód indywidualnie lub wspólnie z innym adwokatem.

§ 10. Ryczałt, o którym mowa w § 1 ust. 1, przeznaczają się w granicach 15% na pokrycie wydatków związanych ze szkoleniem aplikantów, a w pozostałej części — na pokrycie wydatków określonych regulaminem wydanym przez Naczelną Radę Adwokacką na podstawie przepisów Prawa o adwokaturze.

Rozdział 2

Wynagrodzenie adwokata w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych

§ 11. 1. Wynagrodzenie adwokata ustala się od wartości przedmiotu sprawy, a w postępowaniu egzekucyjnym — od wartości egzekwowanego roszczenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia wynagrodzenia, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od instancji następnej.

2. Wynagrodzenie adwokata wynosi przy wartości przedmiotu sprawy:

- 1) do 20.000 zł — od 3.000 do 10.000 zł,
- 2) od 20.001 do 50.000 zł — od 6.000 do 20.000 zł,
- 3) od 50.001 do 100.000 zł — od 8.000 do 30.000 zł,
- 4) od 100.001 do 300.000 zł — od 20.000 do 60.000 zł,
- 5) od 300.001 do 1.000.000 zł — od 50.000 do 400.000 zł,
- 6) od 1.000.001 do 5.000.000 zł — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 7) od 5.000.001 do 15.000.000 zł — od 500.000 do 2.000.000 zł,
- 8) od 15.000.001 do 50.000.000 zł — od 800.000 do 5.000.000 zł,
- 9) od 50.000.001 do 100.000.000 zł — od 1.000.000 do 10.000.000 zł,
- 10) ponad 100.000.000 zł — od 5.000.000 do 30.000.000 zł.

§ 12. 1. Wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o rozwód i unieważnienie małżeństwa — od 50.000 do 800.000 zł,
- 2) o stwierdzenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa — od 50.000 do 700.000 zł,
- 3) o przysposobienie — od 20.000 do 400.000 zł,
- 4) o pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie lub przywrócenie władzy rodzicielskiej oraz o odebranie dziecka — od 30.000 do 300.000 zł,
- 5) o ustalenie ojcostwa, zaprzeczenie ojcostwa, unieważnienie uznania dziecka i rozwiązanie przysposobienia — od 30.000 do 300.000 zł,
- 6) o ubezwłasnowolnienie — od 30.000 do 200.000 zł,
- 7) o uznanie za zmarłego lub stwierdzenie zgonu — od 30.000 do 200.000 zł,
- 8) o rozstrzygnięcie co do aktów stanu cywilnego — od 30.000 do 500.000 zł,

- 9) o rozstrzygnięcie w istotnych sprawach rodziny lub co do zarządu majątkiem wspólnym — od 30.000 do 500.000 zł,
- 10) o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami — od 50.000 do 800.000 zł,
- 11) o podział majątku wspólnego między małżonkami — stawkę obliczoną na podstawie § 11 od wartości udziału małżonka zastępowanego przez adwokata, a w wypadku zgodnego wniosku małżonków — 50% tej stawki,
- 12) o alimenty, o nakazanie wypłacenia wynagrodzenia za pracę do rąk drugiego małżonka — gdy zastępuje stronę dochodząc tych roszczeń — od 20.000 do 150.000 zł.

2. Stawki określone w ust. 1 pkt 1 obejmują również wynagrodzenie od roszczeń majątkowych, dochodzonych łącznie w sprawie, z wyjątkiem roszczeń przewidzianych w art. 58 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, od których pobiera się wynagrodzenie dodatkowe na zasadach ogólnych.

3. Stawki określone w ust. 1 pkt 5 obejmują w sprawach o ustalenie ojcostwa również roszczenia majątkowe strony powodowej.

§ 13. Za prowadzenie sprawy z zakresu własności i innych praw rzeczowych oraz z zakresu prawa o księgach wieczystych wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o stwierdzenie zasiedzenia własności lub użytkownika wieczystego nieruchomości — 50% stawki obliczonej na podstawie § 11 od wartości prawa,
- 2) o rozgraniczenie — od 50.000 do 500.000 zł,
- 3) dotyczących służebności — od 50.000 do 500.000 zł,
- 4) o naruszenie posiadania — od 50.000 do 500.000 zł,
- 5) o wpis w księdze wieczystej lub o założenie zbioru dokumentów albo o umorzenie hipoteki — od 50.000 do 300.000 zł,
- 6) o zniesienie współwłasności — stawkę obliczoną na podstawie § 11 od wartości udziału współwłaściciela zastąpionego przez adwokata, a w wypadku zgodnego wniosku uczestników — 50% tej stawki,
- 7) związanych z korzystaniem lub zarządaniem rzeczą wspólną — od 50.000 do 400.000 zł,
- 8) o usunięcie niezgodności między wpisem w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym — 50% stawki obliczonej na podstawie § 11 od wartości prawa dotkniętego niezgodnością.

§ 14. Za prowadzenie spraw z zakresu prawa spadkowego wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o zabezpieczenie spadku, dokonanie spisu inwentarza, przyjęcie i odrzucenie spadku, ogłoszenie testamentu i nakazanie jego złożenia, zarządu spadku nie objętego i wyjawienie przedmiotów spadkowych — od 50.000 do 300.000 zł,
- 2) o stwierdzenie nabycia spadku — od 50.000 do 200.000 zł, a jeżeli przedmiotem postępowania jest również ważność testamentu — od 50.000 do 500.000 zł,
- 3) o dział spadku — stawkę obliczoną na podstawie § 11 od wartości udziału spadkowego uczestnika zastępowanego przez adwokata, a w wypadku działu na zgodny wniosek uczestników postępowania — 50% tej stawki.

§ 15. Wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o opróżnienie lokalu mieszkalnego — od 50.000 do 400.000 zł,
- 2) o opróżnienie lokalu użytkowego — od 50.000 do 600.000 zł,

- 3) o wydanie nieruchomości — od 50.000 do 750.000 zł.

§ 16. Za prowadzenie innych spraw wynagrodzenie wynosi w sprawach:

- 1) o uchylenie uchwały organu spółdzielni — od 50.000 do 500.000 zł,
- 2) o ochronę dóbr osobistych — od 50.000 do 1.000.000 zł,
- 3) o ochronę praw autorskich — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 4) dotyczących wynalazczości — stawkę obliczoną na podstawie § 11, jednak nie mniej niż 100.000 zł,
- 5) z zakresu postępowania nieprocesowego, nie wymienionych odrębnie — od 50.000 do 500.000 zł,
- 6) o uchylenie wyroku sądu polubownego — od 50.000 do 500.000 zł,
- 7) z zakresu postępowania upadłościowego i układowego — od 100.000 do 1.500.000 zł,
- 8) o uznanie orzeczeń sądów zagranicznych — od 50.000 do 500.000 zł,
- 9) egzekucyjnych — 50% stawki obliczonej na podstawie § 11 przy egzekucji z nieruchomości, a 25% tej stawki przy egzekucji innego rodzaju,
- 10) ze skargi na czynności komornika — od 50.000 do 200.000 zł,
- 11) rejestracji spółek i spółdzielni — od 50.000 do 500.000 zł oraz zmiany w rejestrze — od 50.000 do 300.000 zł.

Stawki określone w pkt 1, 2, 3 i 4 nie obejmują wynagrodzenia od roszczeń majątkowych dochodzonych łącznie w sprawie.

§ 17. Za prowadzenie sprawy w danej instancji należy się 75% opłaty, jeżeli sprawa toczyła się w postępowaniu nakazowym lub upominawczym, a nie doszło do rozprawy.

§ 18. 1. W sprawach z zakresu prawa pracy wynagrodzenie adwokata wynosi:

- 1) o nawiązanie umowy o pracę, o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, o przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy — od 20.000 do 100.000 zł,
- 2) o wynagrodzenie za pracę lub odszkodowanie inne niż wymienione w pkt 4 — 75% stawki obliczonej na podstawie § 11 od wartości wynagrodzenia lub odszkodowania będącego przedmiotem sporu.
- 3) o inne roszczenia niemajątkowe — od 20.000 do 100.000 zł,
- 4) o ustalenie wypadku przy pracy, jeżeli nie jest połączone z dochodzeniem odszkodowania lub renty — od 20.000 do 100.000 zł,
- 5) o świadczenia odszkodowawcze należne z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej — 50% stawki obliczonej na podstawie § 11 od wartości odszkodowania będącego przedmiotem sporu.

2. W sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego wynagrodzenie adwokata wynosi:

- 1) w sprawach o emeryturę lub rentę — od 10.000 do 100.000 zł,
- 2) w sprawach o dodatki do emerytury i renty oraz o zasiłki z ubezpieczenia społecznego i rodzinnego — od 10.000 do 100.000 zł.

§ 19. 1. Za prowadzenie sprawy w postępowaniu rewizyjnym należy się 50% wynagrodzenia, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadzi sprawy ten sam adwokat — 75% w obu wypadkach nie mniej niż 10.000 zł; za prowadzenie

sprawy przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym należy się odpowiednio 75% i 100% wynagrodzenia, nie mniej jednak niż 10.000 zł.

2. Za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażalenio-
wym należy się 25% wynagrodzenia, a jeżeli w pierwszej
instancji nie prowadził sprawy ten sam adwokat — 50%, nie
mniej jednak niż 10.000 zł; za prowadzenie sprawy przed sądem
apelacyjnym lub Sądem Najwyższym należy się odpowiednio
50% i 75% wynagrodzenia, nie mniej jednak niż 10.000 zł.

3. Za prowadzenie przed sądem apelacyjnym lub Sądem
Najwyższym spraw określonych w § 18 wynagrodzenie
wynosi 100% dolnych stawek wymienionych w tym para-
grafie.

§ 20. Za prowadzenie sprawy w imieniu kilku osób
należy się wynagrodzenie od każdej z nich, gdy zastępowanie
więcej niż jednej osoby powoduje szczególne zwiększenie
nakładu pracy.

Rozdział 3

Wynagrodzenie adwokata w sprawach karnych

§ 21. 1. Za ogół czynności w postępowaniu karnym
wynagrodzenie adwokata wynosi:

- 1) w sprawach objętych dochodzeniem — od 30.000 do
200.000 zł,
- 2) w sprawach objętych śledztwem — od 50.000 do
300.000 zł.

2. Wynagrodzenie adwokata za obronę wynosi przed
sądem:

- 1) rejonowym w postępowaniach szczególnych — od
50.000 do 300.000 zł,
- 2) rejonowym w postępowaniu zwyczajnym — od 70.000
do 600.000 zł,
- 3) wojewódzkim jako II instancją — od 70.000 do
450.000 zł,
- 4) wojewódzkim jako I instancją oraz przed sądem apela-
cyjnym lub Sądem Najwyższym — od 150.000 do
600.000 zł,
- 5) wojskowym jako I instancją — od 50.000 do 400.000 zł.

3. Za czynności w sprawie o wznowienie postępowania
oraz w sprawie o podjęcie postępowania warunkowo umo-
rzonego wynagrodzenie adwokata wynosi od 50.000 do
300.000 zł.

4. Za obronę w sprawach o wydanie wyroku łącznego
przed sądem rejonowym i wojewódzkim wynagrodzenie
adwokata wynosi od 30.000 do 300.000 zł.

5. Za zastępstwa w sprawach o odszkodowanie za
niesłuszne skazanie lub aresztowanie wynagrodzenie ad-
wokata oblicza się od wartości przedmiotu sprawy według
zasad przewidzianych w rozdziale 2.

6. Przepisy ust. 1—5 mają odpowiednie zastosowanie
do wynagrodzenia na rzecz zespołu za czynności adwokata
w charakterze pełnomocnika powoda cywilnego, pokrzyw-

zonego (pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego) lub
oskarżyciela prywatnego.

§ 22. Za obronę przed sądem w postępowaniu wykona-
wczym wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o odroczeniu lub przerwę wykonywania kary — od
30.000 do 150.000 zł,
- 2) o wykonanie warunkowo zawieszanej kary — od 30.000
do 150.000 zł,
- 3) o warunkowe przedterminowe zwolnienie lub odwoła-
nie takiego zwolnienia — od 30.000 do 150.000 zł,
- 4) za czynności związane z wykonywaniem kary ogranicze-
nia wolności oraz wykonywaniem środków zabezpie-
czających — od 30.000 do 150.000 zł,
- 5) za prowadzenie sprawy o zatarcie skazania — od 30.000
do 150.000 zł,
- 6) za prowadzenie sprawy o ulaskawienie — od 30.000 do
150.000 zł,
- 7) za pozostałe czynności w postępowaniu wykonawczym
— od 30.000 do 150.000 zł.

§ 23. W sprawach, w których rozprawa trwa dłużej niż
jeden dzień, dolicza się za każdy następny dzień rozprawy
20% opłaty.

§ 24. Za obronę kilku osób lub za reprezentowanie kilku
osób należy się opłata od każdej z nich.

Rozdział 4

Wynagrodzenie adwokata w sprawach administra- cyjnych

§ 25. Wynagrodzenie adwokata w sprawach rozpo-
znawanych przez Naczelną Sąd Administracyjny:

- 1) dotyczących należności pieniężnych albo praw mająt-
kowych, jeżeli ich wartość została określona przez or-
gany administracji państwowej lub jeżeli jest oczywista
— 100% stawek określonych w § 11,
- 2) lokalowych dotyczących lokali mieszkalnych — od
50.000 do 400.000 zł,
- 3) w innych sprawach — od 50.000 do 500.000 zł.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 26. W sprawach będących w toku przed dniem wejś-
cia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się aż do ich
zakończenia w danej instancji dotychczasowe przepisy.

§ 27. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwo-
ści z dnia 16 października 1989 r. w sprawie opłat za
czynności adwokackie w postępowaniu przed organami
wymiaru sprawiedliwości (Dz. U. Nr 57, poz. 343).

§ 28. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14
dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *W. Chrzanowski*